

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie o sygn. akt I Ns 226/09 z wniosku D. B. z udziałem T. B. o podział majątku wspólnego:

1. uzgodnił treść księgi wieczystej numer (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Zgierzu, V Wydział Ksiąg Wieczystych dla nieruchomości stanowiącej działkę o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,1029 ha położonej w A. przy ulicy (...), co do której jako właściciel ujawniona jest w dziele II T. B. poprzez wpisanie w dziale II jako właścicieli T. B. w udziale 3/4 części i D. B. w 1/4 części;

2. objął podziałem majątku wspólnego T. i A. małżonków B. oraz działem spadku po A. B. zmarłym w dniu 28 sierpnia 2008 roku w A., ostatnio stale zamieszkałym w A. następujące składniki majątkowe:

a) prawo własności nieruchomości stanowiącej działkę o numerze ewidencyjnym (...) o powierzchni 0,1029 ha położonej w A. przy ulicy (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych urządzona jest księga wieczysta numer (...) o wartości 310.722,19 zł;

b) prawo własności ruchomości:

- komplet mebli firmy (...) o łącznej wartości 4.500 zł,

- grill (...) o wartości 100 zł,

- komplet mebli kuchennych o łącznej wartości 6.000 zł;

- szafa wnękowa o wartości 2.000 zł;

- lodówka marki (...) o wartości 1.150 zł;

- zmywarka marki (...) o wartości 900 zł;

- płyta grzewcza i piekarnik marki (...) o łącznej wartości 1.500 zł;

- biżuteria złota – przywieszka ze złota w kształcie słońca, przywieszka ze złota w kształcie słonia, przywieszka ze złota w kształcie znaku zodiaku i łańcuszek złoty o łącznej wartości 1.500 zł;

c) oszczędności zgromadzone na rachunku bankowym w Banku Spółdzielczym w A. w kwocie 4.842,54 zł;

d) oszczędności zgromadzone na rachunku bankowym w Banku (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. w kwocie 140.975,16 zł;

3. dokonał podziału majątku wspólnego T. i A. małżonków B. oraz działu spadku po A. B. zmarłym w dniu 28 sierpnia 2008 roku w A., ostatnio stale zamieszkałym w A. ten sposób, że przyznać na wyłączną własność T. B. składniki majątku szczegółowo opisane w punkcie 2. o łącznej wartości 474.189,89 zł;

4. zasądził od T. B. na rzecz D. B. spłatę w kwocie 101.070,33

zł płatną w dwóch ratach: pierwsza w kwocie 51.070,33 zł w terminie trzech miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności, druga w kwocie 50.000 zł w terminie sześciu miesięcy

od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności;

5. nakazał pobrać od D. B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego

w Z. z zasądzonego w punkcie 4. roszczenia kwotę 826,43 zł tytułem zwrotu części kosztów sądowych;

6. nakazał pobrać od T. B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zgierzu kwotę 2.479,30 zł tytułem zwrotu części kosztów sądowych;

7. nie obciążył uczestników postępowania obowiązkiem zwrotu pozostałych kosztów sądowych;

8. ustalił, iż w pozostałym zakresie uczestnicy postępowania ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.

Powyższe orzeczenie zaskarżyła apelacją uczestniczka postępowania w części, tj. w zakresie punktów 1, 2a i 2d, 3, 4 i 6. Rozstrzygnięciu skarżąca zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. przepisu art. 618 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. i 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art. 31 § 1 krio polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów i niezasadnym przyjęciu, że nieruchomości w postaci działki gruntu nr (...) o powierzchni 0,1029 ha, położona w A. przy ulicy (...), objęta księgą wieczystą nr (...) Sądu Rejonowego w Zgierzu stanowiła składnik majątku wspólnego uczestniczki postępowania oraz jej zmarłego męża A. B., co w konsekwencji skutkowało uzgodnieniem przez Sąd Rejonowy treści wskazanej księgi wieczystej poprzez ujawnienie w dziale II tej księgi uczestniczki postępowania, jako właściciela w 3/4 części, a wnioskodawcy jako właściciela w 1/4 części, podczas gdy z prawidłowo ocenionych dowodów znajdujących się w aktach sprawy w sposób niewątpliwy wynika, że wskazana działka gruntu stanowiła składnik majątku odrębnego uczestniczki postępowania wobec faktu, że zakup działki w dniu 17 listopada 1997 roku nastąpił za środki pieniężne stanowiące oszczędności uczestniczki postępowania zgromadzone w okresie poprzedzającym zawarcie związku małżeńskiego z A. B., a pochodzące z okresu, w którym uczestniczka postępowania zajmowała się profesjonalnym uprawianiem sportu;

2. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. przepisu art. 684 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że kwota spłaty mająca podlegać zapłacie przez uczestniczkę postępowania na rzecz wnioskodawcy wynosi 101.070,33 zł, podczas gdy z prawidłowo poczynionych przez Sąd ustaleń wynika, że ze składnika majątku spadkowego w postaci 134.739 jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym (...) S.A. o wartości według stanu na dzień 28.08.2008 r. – 16.341,83 zł wnioskodawca otrzymał w dniu 1 sierpnia 2011 roku kwotę 7.833,57 zł, podczas gdy winien otrzymać kwotę odpowiadającą 1/4 wartości tego składnika majątkowego, tj. kwotę 4.085,45 zł, a co za tym idzie ostateczna kwota spłaty podlegającej zapłacie przez uczestniczkę postępowania na rzecz wnioskodawcy winna zostać obniżona co najmniej o kwotę 3.748,12 zł;

3. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. przepisów art. 684 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 278 § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że saldo rachunku bankowego o numerze (...) prowadzonego przez Bank (...) S.A. na nazwisko uczestniczki postępowania na dzień 28 sierpnia 2008 roku wyniosło kwotę 140.975,16 zł, podczas gdy z przedstawionego przez uczestniczkę postępowania w ramach pisma przygotowawczego z dnia 2 grudnia 2013 roku wyliczenia i załączonych doń dokumentów źródłowych (faktur i paragonów), wynika w sposób nie budzący wątpliwości, że w okresie bezpośrednio następującym po dacie otrzymania przez małżonków B. kwoty 205.000 zł tytułem pozostałej części ceny sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego położonego w A. przy ulicy (...), (31.07.2008 r.) uczestniczka postępowania wraz z mężem dokonali udokumentowanych zakupów towarów i usług związanych z wykończeniem budynku mieszkalnego w A. przy ulicy (...) za kwotę łącznie 26.631,14 zł oraz sfinansowali wykończenie robót budowlanych nie udokumentowanych paragonami, rachunkami lub fakturami za kwotę łącznie 31.200 zł, które to wydatki finansowane były ze środków wypłacanych przez uczestniczkę postępowania ze wskazanego rachunku bankowego w okresie od 1 sierpnia 2008 roku do 22 września 2008 roku;

4. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 320 k.p.c. poprzez dowolne przyjęcie, że uczestniczka postępowania będzie w stanie dokonać spłaty na rzecz wnioskodawcy w kwocie 101.070,33 zł w dwóch ratach płatnych w terminach odpowiednio 3 i 6 miesięcy od

daty uprawomocnienia się postanowienia, podczas gdy zważywszy na sytuację życiową oraz majątkową uczestniczki postępowania, której jedynym źródłem dochodu pozostaje renta rodzinna w kwocie 831,46 zł, a która dokonuje comiesięcznych wpłat na poczet spłaty kredytu hipotecznego zaciągniętego w związku z budową domu mieszkalnego w A. przy ulicy (...) w kwotach średnio po 350 zł, zasadnym jest uznanie, że dokonanie wskazanej spłaty w określonych przez Sąd terminach nie będzie możliwe bez sprzedaży przez uczestniczkę postępowania domu, w którym zamieszkuje i który stanowi centrum jej aktywności życiowej.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżąca wniosła o zmianę postanowienia w zaskarżonej części poprzez oddalenie wniosku o uzgodnienie treści księgi wieczystej nr (...), wyłączenie z zakresu podziału majątku wspólnego T. i A. B. prawa własności nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...) o powierzchni 0,1029 ha, położoną w A. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy V Wydział Ksiąg Wieczystych w Z. o wartości 121.000 zł, wyłączenie z zakresu podziału majątku wspólnego T. i A. B. środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym o numerze (...) prowadzonym w Banku (...) S.A. na nazwisko Uczestniczki postępowania w łącznej kwocie 57.831,14 zł, o obniżenie kwoty spłaty podlegającej zapłacie przez uczestniczkę postępowania na rzecz wnioskodawcy o kwotę 91.829,26 zł (30.250 zł + 3.748,12 zł + 26.631,14 zł + 31.200 zł) oraz bez względu na rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego w zakresie pozostałych zarzutów apelacyjnych, o rozłożenie kwoty spłaty podlegającej zapłacie przez uczestniczkę postępowania na rzecz wnioskodawcy na 5 rat płatnych w terminach rocznych, przy czym pierwsza rata podlegałaby zapłacie w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia; ewentualnie o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kosztów postępowania wywołanych wniesieniem niniejszej apelacji z uwzględnieniem kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne, jak również w następstwie bezbłędnie zastosowanych przepisów prawa materialnego.

Na wstępie koniecznym jest odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów naruszenia przepisów postępowania, gdyż wnioski w tym zakresie z istoty swej determinują rozważania co do pozostałych zarzutów apelacyjnych, bowiem jedynie nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należytego przeprowadzonego postępowania mogą być podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego.

Nietrafnie przede wszystkim skarżąca podnosi, iż Sąd Rejonowy naruszył przepis art. 233 § 1 k.p.c., a także przepisy art. 618 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece w zw. z art. 31 § 1 krio poprzez błędne przyjęcie, iż nieruchomość w postaci działki gruntu nr (...) położona w A. przy ulicy (...) stanowiła składnik majątku wspólnego uczestniczki postępowania oraz jej zmarłego męża A. B., a nie zaś wchodziła w całości wyłącznie do majątku osobistego skarżącej.

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań przypomnieć należy, iż w myśl pierwszego z powołanych wyżej przepisów ustawy Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia.

Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego

przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji.

Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić, iż wbrew twierdzeniom apelującej w rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona przez tenże Sąd ocena materiału dowodowego jest w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego, zaś wszelkie podniesione w tym zakresie w treści apelacji zarzuty stanowią w istocie jedynie niczym nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi i nieobarczonymi jakimkolwiek błędem ustaleniami Sądu pierwszej instancji.

Sąd ten przede wszystkim trafnie ustalił z jakich źródeł finansowany był zakup działki przy ulicy (...) w A., a w konsekwencji do jakiego majątku nieruchomości ta została zaliczona. Wskazać należy, iż, jak słusznie podkreślił Sąd Rejonowy, przy ocenie przynależności określonych składników majątku nabytych w czasie trwania związku małżeńskiego (przy pozostawianiu małżonków we wspólności majątkowej) przez oboje małżonków lub przez jednego z nich do majątku wspólnego nie można pomijać przepisu art. 31 § 1 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym od 20 stycznia 2005 roku, a wcześniej art. 32 § 1 k.r.o. w zw. z art. 5 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku nowelizującej Kodeks rodzinny i opiekuńczy – Dz.U. 2004/162/1691), zgodnie z którym przedmioty nabyte w trakcie wspólności małżeńskiej przez jednego z małżonków zostały nabyte z majątku dorobkowego, na rzecz ustawowej wspólności majątkowej. Trafnie również zauważa Sąd pierwszej instancji, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym art. 32 § 1 k.r.o., będący odpowiednikiem obecnie obowiązującego art. 31 k.r.o., stwarza domniemanie przynależności do majątku dorobkowego przedmiotów majątkowych nabytych w czasie trwania wspólności ustawowej przez oboje małżonków lub przez jednego z nich, zaś przynależność określonych przedmiotów do majątku osobistego (dawniej odrębnego) obowiązany jest udowodnić zainteresowany tym małżonek. Jednocześnie jednak wskazuje się, że domniemanie powyższe można obalić przez wykazanie, iż nabycie przedmiotu majątkowego nastąpiło ze środków finansowych stanowiących majątek osobisty (tak np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 roku, sygn. akt II CSK 363/11, LEX nr 1211142).

W rozpoznawanej sprawie, jak prawidłowo ocenił Sąd pierwszej instancji, skarżąca nie zdołała obalić powyższego domniemania faktycznego. Wątpliwości co do wiarygodności budziły przede wszystkim twierdzenia uczestniczki o tym, iż kończąc profesjonalne uprawianie sportu miała zaoszczędzone 70.000 zł. Na powstanie powyższych wątpliwości wpływ miały w szczególności niespójne twierdzenia uczestniczki, która początkowo podała, że owych oszczędności wystarczyło na spłatę połowy mieszkania przy ulicy (...) w A., z tego zaś co zostało możliwa była zapłata za zakup działki przy ulicy (...). W późniejszym natomiast czasie skarżąca podała, iż przed zakupem przedmiotowej działki, a pomiędzy poczynieniem oszczędności z uprawiania sportu nie czyniła żadnych wydatków, a nadto dodała, że na pozyskanie mieszkania zostało wpłacone 77.000 zł.

Tego, iż zakup nieruchomości przy ulicy (...) w A. został sfinansowany przez oboje małżonków B. ze środków finansowych pochodzących z ich majątku wspólnego, czego konsekwencją było wejście tego składnika do majątku dorobkowego A. i T. B., nie podważa w okolicznościach rozpoznawanej sprawy fakt, iż, jak ustalono, w akcie notarialnym dotyczącym nabycia przedmiotowej nieruchomości po stronie kupującego widnieje jedynie uczestniczka

postępowania T. B., a także fakt, iż uczestniczka złożyła do aktu oświadczenie, iż nabycia nieruchomości dokonuje za fundusze nieobjęte wspólnością ustawową. Mimo bowiem, iż uczestniczka sama stanęła do aktu notarialnego, czynność ta objęta była domniemaniem wynikającym z art. 31 § 1 krio, zgodnie z którym przedmioty nabywane w trakcie wspólności małżeńskiej przez jednego z małżonków, nabywane są z majątku dorobkowego na rzecz ustawowej wspólności majątkowej. Domniemania tego zaś, jak już wcześniej podkreślono, uczestniczka w toku niniejszego postępowania nie zdołała obalić.

Ustalenie, iż nieruchomość położona przy ulicy (...) w A. została nabyta przez oboje małżonków B. do ich majątku wspólnego znajduje oparcie również w treści zeznań świadków (między innymi J. B., Z. S.), które to zeznania Sąd Rejonowy słusznie uznał za wiarygodne. Należy podkreślić, iż J. B. wyraźnie w swoich zeznaniach podała, że jej syn A. B. zakomunikował jej, iż wraz z żoną kupił działkę. Również świadek Z. S. oświadczył, że uczestniczka postępowania powiedziała mu, że działka przy ulicy (...) w A. jest działką należącą do niej i jej męża A. B.. Również sam wnioskodawca w swoich zeznaniach oświadczył, że poprzedni właściciel przedmiotowej działki M. S. poinformował go, że sprzedał okazjnie działkę jego ojcu i T. B..

Oceniając sposób sfinansowania zakupu nieruchomości przy ulicy (...) dokonał także niezwykle wnikliwej i rzetelnej analizy sytuacji finansowej uczestniczki T. B. oraz jej męża A. B., jaka się kształtowała od czasu zakończenia przez apelującą kariery sportowej. Jak słusznie Sąd Rejonowy stwierdził, uczestniczka nie udowodniła przede wszystkim, iż w momencie zakończenia kariery sportowej miała zgromadzone oszczędności, jak również nie wykazała wysokości tychże środków, a także nie udowodniła, iż zdołała je przechować w okresie od 1984 do 1997 roku. Z dokonaną przez Sąd Rejonowy analizą i szczegółowymi obliczeniami kwot wydatkowanych przez małżonków B. do roku 1997 Sąd odwoławczy w pełni się zgadza.

Sąd pierwszej instancji trafnie również uwzględnił to, iż w powyższym okresie czasu uczestniczka ze spadkodawcą zmieniali prowadzone kolejno działalności gospodarcze, które z jednej strony przynosiły im dochody, z których na bieżąco się utrzymywali, a z drugiej strony kilkakrotne zmiany profilu działalności wymagały inwestycji i pochłaniały oszczędności.

W konsekwencji nie sposób było uznać, iż z ewentualnych oszczędności uczestniczki poczynionych przed zawarciem związku małżeńskiego ze spadkodawcą pozostały jeszcze środki, za które miałyby nabyć do majątku odrębnego przedmiotową działkę, nawet w sytuacji, gdy jej cena miała być okazjna.

Ostatecznie Sąd Rejonowy, oceniając to do jakiego majątku małżonków B. zaliczyć należy przedmiotową nieruchomość, słusznie stwierdził, iż ewentualna obecność A. B. przy sporządzaniu aktu notarialnego – umowy sprzedaży działki przy

ul. (...) nie stanowiła, jak chciała uczestniczka, dowodu, że na zakup były przeznaczone jej pieniądze, zwłaszcza że spadkodawca nie potwierdził do aktu jej twierdzeń o pochodzeniu środków finansowych na pokrycie ceny z jej majątku odrębnego. Jednocześnie, gdyby faktycznie miała ona wówczas środki na nabycie nieruchomości do majątku odrębnego i oboje wierzyli w skuteczność jej oświadczenia o pochodzeniu tychże środków złożonego przed notariuszem, A. B. nie miałby potrzeby sporządzenia tego samego dnia testamentu z wydziedziczeniem wnioskodawcy, bowiem po jego śmierci, ta nieruchomość nie wchodziłaby do spadku podczas, gdy uczestniczka w tymże wydziedziczeniu upatrywała właśnie potwierdzenia przez męża pochodzenia pieniędzy na zakup z jej majątku odrębnego. Nie bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej kwestii pozostawała również sugerowana przez świadków i wnioskodawcę, a bardzo prawdopodobna w świetle doświadczenia życiowego, motywacja spadkodawcy chcącego ukryć przed organami rentowymi czerpanie dochodów z prowadzenia działalności gospodarczej i posiadanie dochodów umożliwiających nabycie nieruchomości.

W świetle powyższych uwag za prawidłowe należy zatem uznać rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, w którym Sąd ten uzgodnił treść księgi wieczystej prowadzonej dla spornej nieruchomości w ten sposób, iż w dziale II w miejsce wyłącznej właścicielki T. B., nakazał wpisać, przy uwzględnieniu równych udziałów T. i A. B. w ich majątku wspólnym

oraz dziedziczenia po nim przez wnioskodawcę i uczestniczkę po połowie, współwłaścicieli – T. B. w udziale 3/4 i D. B. w 1/4 części, a następnie objął tę nieruchomości podziałem majątku wspólnego i działem spadku.

Nie ma również racji skarżąca podnosząc zarzut naruszenia przepisu art. 684 k.p.c. poprzez pominięcie faktu, że ze składnika majątku spadkowego w postaci 134.739 jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym (...) S.A. o wartości według stanu na dzień 28.08.2008 r. – 16.341,83 zł wnioskodawca otrzymał w dniu 1 sierpnia 2011 roku kwotę 7.833,57 zł, podczas gdy winien on w ocenie apelującej otrzymać kwotę odpowiadającą 1/4 wartości tego składnika majątkowego, tj. kwotę 4.085,45 zł, co w konsekwencji skutkować powinno niższą o 3.748,12 zł kwotą spłaty podlegającej zapłacie przez uczestniczkę postępowania na rzecz wnioskodawcy. Podkreślenia wymaga fakt, iż wypłata wartości jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych w razie śmierci uczestnika funduszu odbywa się zasadniczo zgodnie z dyspozycją uczestnika uczynioną na wypadek śmierci, tj. w takim stosunku, w jakim uczestnik uposażył oznaczone osoby na wypadek swojej śmierci. W niniejszej sprawie, jak ustalono, uczestniczka postępowania po śmierci A. B. otrzymała od (...) Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. w W. na skutek wykupu przez Towarzystwo jednostek uczestnictwa należących do spadkodawcy kwotę 7.833,57 zł. Taką samą kwotę otrzymał także wnioskodawca jako spadkobierca. Okoliczność ta została przyznana przez uczestniczkę w piśmie procesowym z dnia 25 lipca 2012 roku, przy czym należy zauważyć, iż wówczas skarżąca nie kwestionowała takiego sposobu wypłaty wartości jednostek uczestnictwa, a jedynie w swoim piśmie procesowym stwierdziła fakt jej dokonania. Również w dalszym toku postępowania skarżąca nie podjęła próby zakwestionowania takiego sposobu dokonania przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych wypłaty, w przede wszystkim nie usiłowała wykazać, iż spadkodawca uposażył uczestniczkę oraz wnioskodawcę w innym stosunku aniżeli w 50% każde z nich. Z tych też względów zarzut naruszenia przepisu art. 684 k.p.c. należy uznać za nieznajdujący oparcia w zgromadzonych dowodach, jak również nieznajdujący uzasadnienia prawnego w niniejszej sprawie.

Chybiony okazał się także zarzut naruszenia przepisów postępowania w postaci art. 684 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 278 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie, przy ustalaniu salda rachunku bankowego o numerze (...) prowadzonego przez Bank (...) S.A. na nazwisko uczestniczki postępowania na dzień 28 sierpnia 2008 roku, dodatkowo kwoty 26.631,14 zł wydatkowanej na zakup towarów i usług związanych z wykończeniem budynku mieszkalnego w A. przy ulicy (...), w sytuacji, gdy sam Sąd Rejonowy przyznał, iż z akt sprawy wynika, że małżonkowie B. we wskazanym wyżej okresie czasu wydatkowali około 27.400 zł na zakup różnych towarów w związku z pracami budowlano – wykończeniowymi. Rozumowanie skarżącej we wskazanym wyżej zakresie należy uznać za błędne. Podkreślenia wymaga fakt, iż jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, Sąd Rejonowy przy ustalaniu salda rachunku bankowego prowadzonego przez Bank (...) S.A. na nazwisko uczestniczki postępowania na dzień 28 sierpnia 2008 roku pominął jedynie te wypłaty, które posiadały wyraźne udokumentowanie w zgromadzonych dowodach co do celu ich dokonania, doliczył zaś te kwoty, których cel wypłaty nie został ściśle wyjaśniony i udowodniony. Konsekwencją powyższego rozumowania, które należy uznać za przekonujące, było pominięcie kwoty 65.000 zł, w przypadku której zostało wyraźnie udokumentowane, że została ona przeznaczona na częściową spłatę kredytu hipotecznego. Inna jest natomiast sytuacja w odniesieniu do kwoty 109.855,32 zł, co do której nie zostało wyraźnie udokumentowane, w jakim celu została ona wypłacona, bądź też wykazano jedynie, iż kwota ta została wydatkowana na spłatę pożyczki zaciągniętej przez uczestniczkę na uruchomienie kolejnego sklepu, z działalności którego uczestniczka nie rozliczyła się z wnioskodawcą, co skutkować powinno tym, że kwota ta nie będzie doliczona do stanu konta z daty otwarcia spadku. Odnosząc się w dalszej kolejności do kwoty 27.400 zł wskazać należy, iż Sąd Rejonowy stwierdził wprawdzie, że za kwotę tę mogły zostać dokonane zakupy w omawianym okresie czasu. Jednocześnie jednak Sąd ten wyraźnie wskazał, iż nie jest przekonująca argumentacja uczestniczki, że z tych właśnie środków dokonana została przez nią oraz przez spadkodawcę zapłata za wcześniejsze prace budowlano-wykończeniowe. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, brak jest żądania przez inwestorów pokwitowania przez wykonawców otrzymania wynagrodzenia za prace wykonane dużo wcześniej, które miało być im wypłacone przez uczestniczkę lub spadkodawcę po sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego. Uczestniczka dysponuje natomiast fakturami i paragonami zakupu nawet najdrobniejszych materiałów budowlanych, wykończeniowych. Powyższe powoduje zatem poważne wątpliwości co do sposobu wydatkowania przez uczestniczkę wskazanej kwoty 27.400 zł. Co więcej, jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy, poszczególni wykonawcy wystawili rachunki

za wykonane przez siebie prace, czy etapy prac, a na żadnym z nich nie ma adnotacji o odroczeniu terminu płatności. Skoro zatem uczestniczka była w stanie zgłosić świadków na okoliczność dochodów z profesjonalnego uprawiania sportu sprzed trzydziestu lat, czy świadków na okoliczność zaciągnięcia w okresie blisko poprzedzającym sprzedaż mieszkania prywatnych pożyczek, to niezgłoszenie świadków na okoliczność terminu i wysokości zapłaty za prace na budowie, co miało mieć miejsce później niż wymienione powyżej okoliczności, stanowić musiało podstawę do przyjęcia, iż uczestniczka nie wykazała, poza niewielkimi wyjątkami w zakresie wskazanej powyżej kwoty 65.000 zł, na co spożytkowała środki w wysokości 205.000 zł ze sprzedaży mieszkania, które wpłynęły na jej konto niespełna miesiąc przed śmiercią spadkodawcy. W konsekwencji za prawidłowe należało uznać doliczenie przez Sąd Rejonowy do widniejącej na saldzie rachunku posiadanego przez uczestniczkę w Banku (...) S.A. kwoty 31.119,84 zł w dniu 28 sierpnia 2008 roku dodatkowo kwoty 109.855,32 zł, bez odliczenia kwoty 27.400 zł, czy też, jak domagała się tego apelująca, kwoty 26.631,14 zł, które to kwoty nie zostały w istocie udokumentowane.

Ostatecznie nietrafnie również podnosi skarżąca, iż Sąd Rejonowy z naruszeniem przepisów art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 320 k.p.c. przyjął, że uczestniczka postępowania będzie w stanie dokonać spłaty na rzecz wnioskodawcy w kwocie 101.070,33 zł w dwóch ratach płatnych w terminach odpowiednio 3 i 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia. Podkreślenia wymaga fakt, iż w literaturze podnosi się, że rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty albo wyznaczenie odpowiedniego terminu do spełnienia zasądzzonego świadczenia jest możliwe tylko „w szczególnie uzasadnionych wypadkach”. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy, rodzinny, czy też zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niewłócznie lub jednorazowe spełnienie zasądzzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody (tak np. Andrzej Jakubecki, Komentarz do art. 320 Kodeksu postępowania cywilnego, LEX 2013).

W rozpoznawanej sprawie, jak słusznie przyjął Sąd Rejonowy, sytuacja majątkowa i osobista uczestniczki uzasadniała rozłożenie zasądzzonej tytułem spłaty kwoty 101.070,33 zł jedynie na dwie równe raty. Wprawdzie sytuacja majątkowa apelującej, zwłaszcza jeżeli chodzi o jej aktualne dochody, nie kształtuje się najlepiej. Należy jednak pamiętać, iż uczestniczka posiada znaczny majątek w postaci nieruchomości, zaś wysokość raty kredytu spłacana co miesiąc przez skarżącą nie jest nadmierna. Uczestniczka sama nadto zadeklarowała, iż planuje zaciągnąć kredyt bądź pożyczkę w celu dokonania spłaty wnioskodawcy. W tej sytuacji za w pełni uzasadnione należało uznać rozłożenie przez Sąd Rejonowy zasądzzonej tytułem spłaty kwoty 101.070,33 zł na dwie równe raty płatne w terminie trzech i sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku. W ocenie Sądu odwoławczego tak dokonane rozłożenie spłaty wnioskodawcy nie tylko uwzględnia aktualną sytuację majątkową uczestniczki, ale nadto nie będzie godziło w interes wnioskodawcy, który tym samym uzyska realną szansę szybszej spłaty.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. uznając, iż każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Wprawdzie uczestnik M. B. na rozprawie apelacyjnej w dniu 20 listopada 2012 roku wnosił o rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zgodnie z art. 520 § 2 k.p.c. poprzez zasądzenie na jego rzecz całości kosztów postępowania apelacyjnego. Sąd Okręgowy nie znalazł jednakże w niniejszej sprawie podstaw do odstąpienia od wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c. zasady ponoszenia przez uczestników postępowania kosztów związanych z ich udziałem w sprawie. Zważyć bowiem należy, iż niniejsza sprawa jest sprawą rozpoznawaną w postępowaniu nieprocesowym, a każdy z uczestników jest w równym stopniu zainteresowany w jej rozstrzygnięciu.